

Julie Top-Nørgaard, der er cand.mag., journalist og fast klummeskribent på Dagbladet Information, har med *Jeg går i min fars støvler – en fortælling om at miste* skrevet en på samme tid bevægende og stilfærdig selvbiografisk beretning om forholdet til sin far i hans sidste tid – om sorgen over at skulle miste, om livet, der leves spændt ud mellem sorg og hverdag, kærlighed og vrede, afmagt og handlekraft.

Bogen er bygget op af korte, dagbogslignende tekster skrevet over en periode på omkring tre år. I bogens prolog er faren syg af kræft, men stadig en engageret far og bedstefar, der henter børnebørnene i daginstitution, køber is og går på legeplads. Fra prologen bringes vi et år frem, hvor han rammes af en blodprop i hjernen, der resulterer i afasi, lammelse og fysisk svækkelse.

Igennem bogen reflekterer forfatteren over sit forhold til faren, fra barndommen og ind i voksenalderen, og hvordan det ændres og udvikler sig i og med farens sygdomsforløb. Forfatteren skriver lavmælt og erfaringsnært om den forventede sorg, der er viklet ind i håb om bedring, når det synes inden for rækkevidde, og om fred, efterhånden som døden rykker tættere på og farens vindue til livet lidt efter lidt bliver mindre. Sorgen finder sted og fortælles midt i den hverdag, den er en del af – med børn, der skal hentes, arbejdsopgaver, der skal løses, og – i centrum af beretningen – forholdet mellem far og datter. Det er altså en historie om en stille fremadskridende sorg, der udspiller sig over tid, efterhånden som noget af den, man elsker forsvinder lidt efter lidt som følge af sygdommens berøvelse af taleevne og livskraft. Forfatteren skriver hudløst ærligt om den dårlige samvittighed, vrede og afmagt, der opstår undervejs i det lange sygdomsforløb. Samtidig er det en beretning om, hvordan forholdet mellem far og datter *beriges* igennem den nærhed, der opstår, når livsomstændighederne i tiltagende grad synliggør, at vi, med Løgstrups ord, hver og én holder noget af hinandens liv i vores hænder.

Bogen kan læses som en illustration af, at sorg ikke er et standardiserbart fænomen, men altid en konkret og unik relation til et andet menneske; ikke blot noget, der foregår i den enkeltes indre følelsesliv, men også i det praktiske liv i samspil med andre; ikke blot noget, vi "rammes af", men også aktivt forholder os til og "gør", relativt til kulturelle normer og værdier (som når forfatteren efter et besøg hos en clairvoyant reflekterer over, hvorvidt hun burde mærke og udtrykke vrede i forhold til sin far (side 59), eller får dårlig samvittighed over, at hun ikke er "mere i (s)ine følelsers vold" (side 12).)

Bogen er skrevet i et let tilgængeligt hverdagssprog, og kan anbefales til alle, der interesserer sig for sorg som en almenmenneskelig, og samtidig altid unik erfaring. For professionelle kan den tjene som inspiration til at se sorgen fra den sørgendes perspektiv, sådan som den udspiller sig i den enkeltes liv, uden for det terapeutiske rum. For den, der lever med en alvorligt syg eller døende, eller som har mistet efter længere tids sygdom, kan bogen formentlig tilbyde identifikation og genkendelse – især i de tilfælde, hvor døden har været ønsket, og dermed ikke kun medfører sorg, men også lettelse og befrielse. Sidst, men ikke mindst, er bogen en fin og usentimental beretning om livets skrøbelighed, vores afhængighed af hinanden og om en udtalt, men meget virkelig kærlighed mellem far og datter.

*Af Ester Holte Kofod, cand.psych.,
ph.d.-stipendiat ved Aalborg Universitet*

